

Annas Napolitano jaunais romāns “Sveika, skaistulīt!” ir skaists, juteklisks un ilgpilns. Tas ir stāsts par ģimeni un draudzību, un to, kā cilvēki, ar kuriem esam saistīti, spēj mūs arī palaist vaļā. Man ļoti patika.

Miranda Koulija Hellere, rakstniece

Šī aizraujošā ģimenes sāga ir viens no tiem reti sastopamajiem romāniem, kuru tēli ir tik brīnišķīgi atveidoti, ka tie kļūst par jūsu labākajiem draugiem un jūs jūtaties pateicīgi par iespēju būt viņu sabiedrībā.

Oprah Quarterly

Romāns “Sveika, skaistulīt!” jūs saraudinās ne reizi vien, jo lasot jūs nemanāmi iesaistāties varoņu dzīvē un līdzpārdzīvojat viņu likteņiem. Autore liek noticēt ģimenes mīlestības sarežģītajām saitēm, kas, par spīti bēdām un zaudējumiem, tomēr satur visus kopā. Anna Napolitano palīdz mums uzlūkot sevi – un citam citu – kopumā.

The Washington Post

Šī grāmata ir kā mīksts un sildošs pleds, tā apliecina labas literatūras dziedinošo varu, un pēc tās izlasīšanas lasītājs jūtas pateicīgs, ka to iepazīs.

Vogue

Annas Napolitano “Sveika, skaistulīt!” ir ļoti emocionāla un dziļi aizkustinoša ģimenes sāga, kas liek aizdomāties par to, ko mēs atklājam tiem, kurus mīlam.

Town & Country

ANN NAPOLITANO

HELLO

BEAUTIFUL

ANNA NAPOLITANO

**SVEIKA,
SKAISTULĪT!**

No angļu valodas tulkojusi
Ilze Paegle-Mkrtčjana

821.111(73)-31

Na 514

Ann Napolitano
HELLO BEAUTIFUL

Copyright © 2023 by Ann Napolitano

Cover design © Donna Cheng

Cover painting © Jessica Miller

Anna Napolitano
SVEIKA, SKAISTULĪT!

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja *Una Orinska*

Redaktore *Sandra Skuja*

Korektores *Diāna Graudiņa, Zinta Stikute*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Maketētāja *Ilze Šmite*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-853.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ilze Paegle-Mkrtčjana, 2024

© Literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā

Apgāds Zvaigzne ABC, 2024

ISBN 978-9934-32-658-5

Jūlijai un Vitam

Vai kādam liekas, ka piedzimt ir laime?
Es steidzos pavēstīt viņam vai viņai, ka mirt ir tikpat
liela laime kā piedzimt.

Es pārciešu nāvi kopā ar mirstošajiem un dzimšanu
kopā ar tikko mazgātu zīdainīti, un mans es nav
ierobežots starp manu cepuri un zābakiem,
Es pētu visdažādākos priekšmetus, ikvienu atšķirīgu
un ikvienu labu,
Zeme ir laba un zvaigznes ir labas, un to pavadoņi arī.

Volts Vitmens "Dziesma par mani", 7¹

¹ No angļu valodas atdzejojis A. Viņuls. (*Tulk. piez.*)

Viljams

1960. GADA FEBRUĀRIS–1978. GADA DECEMBRIS

Pirmajās sešās dzīves dienās Viljams Voterss nebija vienīgais bērns ģimenē. Viņam bija trīs gadus veca māsa, rudmataina meitenīte, vārdā Kerolaina. Par Kerolainu bija uzņemtas mēmas amatierfilmas, kurās Viljama tēvs izskatījās tā, it kā smietos, – skats, kuru Viljams tā arī nekad neieraudzīja. Tēva seja šķita atklāta pasaulei, laikam jau pateicoties sīciņajai rudmatei, kas kādā no šīm filmām pārvilka kleitiņu pār galvu un ķiķinādama riņķoja apkārt. Kamēr tikko dzimušais Viljams un viņa māte vēl bija slimnīcā, Kerolainai sacēlās temperatūra un viņa sāka klepot. Kad abi pārradās mājās, meitenīte, šķiet, sāka atveseļoties, tomēr vēl aizvien briesmīgi klepoja, un kādu rītu, iegājuši meitas istabā, vecāki ieraudzīja, ka viņa guļ gultiņā mirusi.

Viljama bērnībā vecāki nekad nepieminēja Kerolainu. Viena viņas fotogrāfija stāvēja uz galda dzīvojamās istabas tālākajā galā, un pie šā galda Viljams reizēm piegāja, lai pārliecinātu pats sevi, ka viņam tiešām ir bijusi māsa. Ģimene pārcēlās uz tumšziliem kārnīņiem apjuntu māju Ņūtonas – kādas Bostonas priekšpilsētas – otrā galā, un šajā mājā Viljams bija vienīgais bērns. Viņa tēvs bija grāmatvedis un daudzas stundas pavadīja savā darbavietā pilsētas

centrā. Pēc meitas nāves tēva seja noslēdzās un vairs nekad neatvērās. Māte smēķēja un dzēra burbonu dzīvojamā istabā, dažreiz vienatnē, citreiz kādas kaimiņienes sabiedrībā. Viņai bija vesela kolekcija volāniem apšūtu priekšautu, lai būtu ko aplikties, gatavojot maltītes, un viņa briesmīgi uztraucās, ja kāds no tiem nosmulējās vai ieklīsa.

– Varbūt tev nevajadzētu siet priekšautu, gatavojot ēdienu? – Viljams reiz ieminējās, redzēdams, ka māte pietvīkst gluži sarkana un ir tuvu asarām, pamanījusi uz auduma tumšu mērces traipu. – Labāk aizbāz aiz jostas trauku dvieli kā Korneta kundze.

Māte paskatījās uz viņu tādām acīm, it kā viņš būtu runājis grieķiski. Viljams paskaidroja:

– Korneta kundze, kas dzīvo mums kaimiņos? Viņai ir trauku dvielis.

Kopš piecu gadu vecuma Viljams gandrīz katru pēcpusdienu gāja uz tuvējo parku ar basketbola bumbu padusē, jo basketbolu atšķirībā no beisbola vai amerikāņu futbola varēja spēlēt vienatnē. Parkā bija diezgan nožēlojams basketbola laukums, kurā parasti varēja atrast brīvu grozu, un Viljams stundām ilgi mētāja bumbu, iztēlodamies, ka ir viens no *Celtics* spēlētājiem. Vislabākais, viņaprāt, bija Bils Rasels, bet, lai būtu kā Rasels, bija vajadzīgs partneris, kas bloķētu metienus vai spēlētu aizsardzībā. Rezultatīvākais metienos bija Džonss, tāpēc Viljams lielākoties bija Džonss. Viņš centās atdarināt aizsarga nevainojamo spēles stilu, iztēlodamies, ka koki ap sporta laukumu ir gaviļejoši līdzjutēji.

Kādu pēcpusdienu, kad Viljams bija desmit gadus vecs, viņš ieradās basketbola laukumā un ieraudzīja, ka tas ir aizņemts. Zēni – seši puikas aptuveni Viljama vecumā – trenkāja cits citu un pūlējās iemest bumbu grozā. Viljams sāka kāpties atpakaļ, bet viens no zēniem viņam uzsauca:

– Hei, vai gribi uzspēlēt? – Un pēc tam, negaidot Viljama atbildi: – Tu būsi zilajā komandā.

Pēc dažām sekundēm Viljams bija ierauts spēlē, sirdij dobji pukstot satraukumā. Kāds zēns piespēlēja bumbu, un viņš neka-vējoties piespēlēja to atpakaļ, baidīdamies mest grozā un netrāpīt, un klausīties, cik neveikls viņš ir. Pēc brīža spēle piepeši beidzās, jo kādam vajadzēja iet mājās, un zēni pameta laukumu, izklīzdami uz visām pusēm. Viljams gāja mājās, sirdij vēl joprojām strauji pukstot. Pēc tam zēni šad un tad bija laukumā, kad tur ieradās Viljams ar savu bumbu. Viņi neparādījās saskaņā ar kādu noteiktu grafiku, taču katru reizi pamāja, lai Viljams pievienojas spēlei, it kā viņš būtu viens no viņiem. Tas arvien pārsteidza Viljamu. Bērni un pieaugušie vienmēr bija skatījušies viņam garām, it kā viņš būtu neredzams. Vecāki gandrīz nemaz nepievērsa viņam uzmanību. Viljams bija samierinājies un pieņēmis to; galu galā viņš bija garlaicīgs un aizmāršīgs. Viņa raksturīgākā iezīme bija blāvums: pelēkbrūni mati, bāli zilās acis un ļoti balta āda, kāda mēdz būt angļu un īru izcelsmes cilvēkiem. Viljams apzinājās, ka viņa iekšējā pasaule ir tikpat neinteresanta un blāva kā ārēne. Skolā viņš nekad nerunāja, un neviens ar viņu nerotaļājās. Taču zēni basketbola laukumā piedāvāja Viljamam iespēju pirmo reizi piedalīties, neprasot, lai viņš runātu.

Pamatskolas piektajā klasē sporta skolotājs ieminējās:

– Redzu, ka pēcpusdienās tu mētā bumbu tajā basketbola laukumā. Cik garš ir tavs tēvs?

Viljams neizpratnē raudzījās uz skolotāju.

– Īsti nezinu. Normāla garuma?

– Labi, tu droši vien būsi spēles vadītājs. Tev jāuzlabo prasme apieties ar bumbu. Tu taču zini, kas ir Bills Bredlijs? Tas lempīgais *Knicks* spēlētājs. Bērnbā viņš mēdza piestiprināt kartona gabalu pie brillēm, lai nevarētu skatīties lejup, nevarētu redzēt savas kājas. Pēc tam uzlika šīs brilles un driblēja bumbu, staigādams šurpu turpu pa ietvi. Viņš neapšaubāmi izskatījās pēc jukuša, toties iemācījās lieliski apieties ar bumbu. Bredlijs nevainojami izjūt bumbas atsitienu un var to satvert neskatoties.

Tajā pēcpusdienā Viljams joza mājup, juzdams, ka vibrē viss augums. Pirmo reizi kāds pieaugušais bija paskatījies tieši uz viņu – pamanījis viņu un to, ko viņš dara, – un tāda uzmanība bija satraucoša. Rakņājoties pa rakstāmgalda atvilktni un meklējot rotaļu brilles, viņam uznāca šķavu lēkme. Viņš divreiz pabija tualetē, pirms uzmanīgi piestiprināja kartona taisnstūrus pie brillēm.

Kad Viljams jutās nevesels vai kaut kas nebija gluži tā, kā tam vajadzētu būt, viņš vienmēr baidījās, ka nomirs. Vismaz reizi mēnesī, atgriezies no skolas, viņš palīda zem segas, pārlicināts, ka ir nedziedināmi slimš. Vecākiem viņš neko neteica, jo slimošana viņu mājās netika pieļauta. Īpaši klepus tika uzskatīts par šausmīgu nodevību. Ja gadījās saaukstēties, Viljams atļāvās klepot, tikai ierāpies drēbju skapī, aizvēris durvis un iespiedis seju rindā sakārtajos kreklos, kuri bija jāvelk, ejot uz skolu. Tagad, izskriedams no mājām, paķēris līdzī bumbu un brilles, viņš juta, ka plecus un pakausi kutina pazīstamās bažas. Taču Viljamam nebija laika slimot, nebija laika baiļoties. Kaut kas noklikstēja, it kā pēdējais viņa patiesās būtības fragments beidzot būtu ieslidējies savā vietā. Viņu bija atzinuši zēni basketbola laukumā un arī sporta skolotājs. Var jau būt, ka Viljamam nebija ne jausmas, kas viņš ir, bet pasaule bija to pateikusi: viņš ir basketbolists.

Sporta skolotājs deva Viljamam papildu ieteikumus, kas ļāva noslīpēt dažādas iemaņas.

– Aizsardzībai: pastum citus zēnus prom ar pleciem un pēcusi. Tiesneši neuzskatis to par pārkāpumu. Izmanto straujus izrāvienus: kusties ātri un neļauj pretiniekam driblēt.

Viljams slīpēja arī piespēles tehniku, lai varētu nodot bumbu labākajam spēlētājam. Viņš gribēja nosargāt savu vietu un zināja, ka viņa vērtība pieaug, ja viņš palīdz citiem zēniem spēlēt labāk. Viņš iemācījās, kurp jāskrien, lai atbrīvotu vietu uzbrucējiem, un bloķēja pretiniekus, lai uzbrucēji varētu izdarīt savus labākos metienus. Zēni uzsita Viljamam pa plecu pēc veiksmīgi aizvadītas spēles un vienmēr gribēja, lai viņš spēlē viņu komandā. Šī atzinība nedaudz

mazināja bailes, kas bija ieperinājušās Viljama dvēselē; basketbola laukumā viņš zināja, ko darīt.

Ap to laiku, kad Viljams uzsāka mācības vidusskolā, viņš jau bija pietiekami labs basketbolists, lai spēlētu skolas izlasē. Viņš bija piecas pēdas un astoņas collas garš un kļuva par saspēles vadītāju. Stundām ilgā vingrināšanās ar brillēm uz deguna bija atmaksājušies: Viljams driblēja daudz labāk nekā komandas biedri un bija apguvis labu metiena tehniku. Viņš bija speciāli trenējies noķert atlēkušo bumbu, un tas palīdzēja uzlabot zaudēto bumbu statistiku. Piespēles joprojām bija Viljama stiprākā pusē, un komandas biedri prata novērtēt faktu, ka spēlē allaž veicas daudz labāk, ja tajā piedalās arī viņš. Būdams vienīgais devītklasnieks skolas izlasē, Viljams nekad netika aicināts piedalīties kopīgā iedzeršanā, kad citi sūca alu, sapulcējušies kāda komandas biedra mājas pagrabstāvā, ja viņa vecāki bija ar mieru izlikties neko nemanām. Komandas biedri bija šokēti – visi bija šokēti –, kad vasarā pēc desmitās klases pabeigšanas Viljams izauga vēl par piecām collām garāks. Šķita, ka, reiz sācis stiepties garumā, viņa augums nekādi nespēj apstāties, un, absolvējot vidusskolu, Viljams bija sešas pēdas un septiņas collas garš. Nespēdams ēst pietiekami daudz, lai turētu līdzīgu augšanas tempam, viņš neticami novājēja. Māte izskatījās izbijusies ik rītu, kad dēls iešļūca virtuvē, un mēdza pasniegt Viljamam kādu kārumu ikreiz, kad tas gadījās tuvumā. Viņa laikam domāja, ka Viljama kārnais augums met ēnu arī uz viņu, jo barot dēlu bija viņas uzdevums. Vecāki reizēm atnāca noskatīties kādu spēli, kurā piedalījās Viljams, taču ne pārāk regulāri, un, ja bija atnākuši, tad pieklājīgi sēdēja savās vietās, acīmredzot nepazīdami nevienu citu spēlētāju.

Vecāku nebija skatītāju vidū, kad Viljams tika pagrūsts lēcienā pēc atlēkušās bumbas. Viņš sagriezās gaisā un neveikli piezemējās uz labā ceļgala, kas absorbēja kā trieciena spēku, tā arī visu ķermeņa svaru. Viljams dzirdēja, kā celis nokrakšķ, un pēc tam pasaule aizmiglojās. Treneris, kurš, šķiet, spēja sazināties tikai

divās tonkārtās – kliegdamas vai neskaidri murminādamas –, iekliedza viņam ausi:

– Vai viss kārtībā, Voters?

Viljams parasti reaģēja uz kliegzieniem un murmināšanu, formulējot savu sakāmo jautājuma formā, jo nekad nejutās tik pārliecināts, lai iedrošinātos kaut ko apgalvot. Viņš noklepojās. Iekšējā un ārējā migla sabiezēja, ceļgala izstaroto sāpju caurstrāvota.

– Nē, – Viljams izdvesa.

Lauzts bija ceļa kauliņš, un tas nozīmēja, ka Viljams nevarēs spēlēt basketbolu pēdējās septiņas nedēļas vienpadsmitās klases sezonā. Kāja tika iegipsēta, un divus mēnešus viņš lēca uz kruķiem. Un tas savukārt nozīmēja, ka pirmo reizi kopš piecu gadu vecuma Viljamam nebija iespējas spēlēt basketbolu. Viņš sēdēja grozāmajā krēslā savā istabā un meta saburzīta papīra bumbiņas pie istabas tālākās sienas novietotā papīrgrozā. Tumšie mākoņi, kas bija sabiezējuši, kad viņš guva traumu, tā arī neizklīda; āda šķīta mikla un auksta. Ārsts bija apgalvojis, ka viņš pilnībā atveseļosies un varēs spēlēt divpadsmitās klases sezonā, tomēr Viljams nevienu pašu mirkli nespēja atbrīvoties no vieglas panikas. Arī laiks vērtās pavisam savāds. Šķīta, ka viņam lemts uz mūžīgiem laikiem palikt iesprostotam ģipsī, krēslā, vecāku mājā. Viljamam aizvien vairāk likās, ka tas nav iespējams, ka viņš nevar ilgāk izturēt iesprostojumu savainotajā ķermenī. Viņš domāja par māsu, par Kerolainas aiziešanu nebūtībā. Viņš domāja, ko nozīmē aiziet nebūtībā, un nespēja to saprast, bet, kamēr pulksteņa rādītāji lēni un ar pūlēm pārvietojās no vienas minūtes atzīmes uz nākamo, ilgojās, kaut arī pats būtu aizgājis līdz ar viņu. Ārpus basketbola laukuma Viljams zaudēja jebkuru noderīgumu. Neviens pat nepamanītu, ka viņa vairs nav. Ja viņš piepeši pazustu, visiem šķītu, ka viņš nekad nav eksistējis. Neviens nerunāja par Kerolainu, un neviens nerunātu par Viljamu. Migla un domas par pazūšanu atkāpās tikai pēc tam, kad ģipsis no kājas beidzot tika noņemts un Viljams spēja atkal skriet un mest bumbu grozā.

Pateicoties visai pieklājīgām atzīmēm un daudzsološai basketbolista karjerai nākotnē, Viljams saņēma vairākus stipendijas piedāvājumus studijām koledžās, kurās bija I līgas basketbola programmas. Viņš bija pateicīgs par stipendiju gan tāpēc, ka vecāki ne reizi nebija ieminējušies, ka būtu ar mieru maksāt par koledžu, gan tāpēc, ka uztvēra to kā solījumu garantētai iespējai spēlēt basketbolu. Viljams gribēja tikt prom no Bostonas – viņš nekad nebija bijis tālāk par deviņdesmit jūdzēm no pilsētas centra –, bet purvaino dienvidu smacīgais karstums viņam krita uz nerviem, tāpēc viņš pieņēma stipendiju, kuru piedāvāja Čikāgas Ziemeļrietumu Universitāte. 1978. gada augusta nogalē Viljams, stāvēdams dzelzceļa stacijā, uz atvadām noskūpstīja māti un paspieda tēvam roku. Kad tēva plauksta pieskārs viņējai, Viljama prātā pazibēja savāda doma, ka varbūt viņš vairs nekad neredzēs vecākus, ka vecākiem ir bijis tikai viens bērns un šis bērns nav viņš.

Kad koledžā vajadzēja sastādīt lekciju sarakstu, Viljams sliecās izvēlēties ar vēsturi saistītus kursus. Viņa zināšanās bija milzu robi, kurus vajadzēja aizpildīt, lai izprastu pasaules norises, un viņam šķita, ka vēsturē var atrast atbildes uz visiem jautājumiem. Viņam patika, ka šajā mācību priekšmetā tika aplūkoti šķietami nesaistīti notikumi, atrodot noteiktas kopsakarības. *Ja* bija noticis tas, *tad* notika vēl kaut kas. Neviens notikums nebija pavisam nejaušs, un tātad bija iespējams saskatīt saikni starp atentātu pret Austrijas erchercogu un pasaules karu. Koledžas ikdiena bija pārāk neierasta, lai būtu prognozējama, un Viljamam nebija viegli saglabāt ko līdzīgu līdzsvarotai omai, kad jūsmīgi noskaņoti studenti katrā ziņā gribēja paust savu prieku, ar plaukstu uzsitot pa viņa delnu, kad viņš lauza ceļu cauri trokšņainam pūlim kopmitnes gaitenī. Dienas pagāja, mācoties bibliotēkā, trenējoties basketbola laukumā un klausoties lekcijas universitātes auditorijās. Viņš zināja, ko darīt katrā no šīm vietām: ieslīga auditorijas krēslā, atvēra piezīmju kladi un juta, kā viss augums atvieglotumā atslābst, kad profesors uzsāka lekciju.

Nodarbību laikā Viljams reti ievēroja citus studentus, bet Džūlija Padavano izcēlās starp pārējiem Eiropas vēstures semināra dalībniekiem, jo viņas seja, šķiet, pastāvīgi kvēloja sašutumā, bet jautājumi padarīja vai traku profesoru – pavecu angli, kas vienā rokā allaž žņaudzīja milzīgu, samurcītu mutautu. Garie, cirtainie mati vējoja ap Džūlijas intelektuāles seju kā aizkars, kad viņa bilda kaut ko tādu kā: *Profesor, mani interesē Klementīnes loma. Viņa taču bija Čērčila galvenā padomdevēja, vai ne? Vai arī: Vai varat izskaidrot kara laika šifrēšanas sistēmu? Proti, pastāstīt, kā tā darbojās? Man gribētos kādu konkrētu piemēru.*

Viljams nodarbību laikā vienmēr klusēja un nekad neizman-toja iespēju doties uz konsultāciju pie profesora. Viņš uzskatīja, ka studenta uzdevums ir turēt mēli aiz zobiem, apgūstot iespējami daudz zināšanu, un bija vienisprātis ar profesoru, ka meitene ar cirtainajiem matiem, kura tik bieži uzdeva jautājumus un pārtrauca nodarbību ar starpsaucieniem, nav sevišķi pieklājīga. Auditorijas nopietno atmosfēru auda studenti, kas uzmanīgi klausījās, un profesors, kas dalījās savā gudrībā, rūpīgi atritinot vārdu paklāju, bet šī meitene izdūra caurumus gatavajā audumā, it kā pat nenojaustu par tā eksistenci.

Viljams neviļus salēcās, kad kādā pēcpusdienā pēc nodarbības meitene piepeši uzradās viņam līdzās un teica:

– Sveiks. Mani sauc Džūlija.

– Viljams. Sveika. – Viņš bija spiests nokremšļoties, un todien tā, iespējams, bija pirmā reize, kad viņš atvēra muti. Meitene raudzījās uz viņu ar lielām, nopietnām acīm. Viljams ievēroja, ka saules gaismā viņas brūnajos matos ievizas dažas medaini dzeltenas šķipsnas. Viņa šķita izstarojam gaismu, iekšēju un ārēju.

– Kāpēc tu esi tik garš?

Tā nebija pirmā reize, kad Viljams dzirdēja piezīmi par savu garo augumu; viņš saprata, ka tā dimensijas visiem šķiet pārsteidzošas, kad viņš ienāk kādā telpā, un ka vairums izjūt nepieciešamību

izmest kādu komentāru. Vairākas reizes nedēļā viņš dzirdēja: *Vai gais tur, augšā, ir retināts?*

Taču Džūlija, uzdodama šo jautājumu, skatījās uz viņu diezgan aizdomīgi, un Viljams neviļus iesmējās, redzot viņas sejas izteiksmi. Viņš apstājās uz takas, kas šķērsoja četrstūrains pagalmu starp universitātes ēkām, un arī viņa apstājās. Viljams reti smējās un tagad juta, ka rokas ieniezas, it kā viņš būtu pamodies no miega bezgaisa telpā. Kopumā tā bija tikama, nervus kutinoša sajūta. Vēlāk, atskatoties pagātnē, Viljams saprata, ka tieši šajā mirkli bija iemilējies Džūlijā. Vai, precīzāk sakot, viņa miesīgais es bija iemilējies Džūlijā. Šis īpatnās meitenes uzmanība, abiem stāvēt pagalma vidū, izvilināja smieklus no viņa ķermeņa tālākajiem un dziļākajiem nostūriem. Viljama miesīgajam es – nogurušam un piesardzīga prāta garlaikotam – bija nepieciešams sarīkot uguņošanu nervos un muskuļos, lai brīdinātu, ka notiek kas svarīgs.

– Kāpēc tu smeji? – Džūlija jautāja.

Viljamam izdevās daudz maz apspiest smieklus.

– Negribēju tevi aizvainot, – viņš teica.

Viņa nepacietīgi papurināja galvu.

– Neesmu aizvainota.

– Es nezinu, kāpēc esmu tik garš. – Kaut arī klusībā viņš bija pārliecināts, ka panācis to ar gribasspēka palīdzību. Basketbolistam, kurš nopietni uztver savu karjeru, jābūt vismaz sešas pēdas un trīs collas garam, un Viljams bija tik ļoti gribējis izaugt pietiekami garš, ka neizskaidrojamā kārtā piespieda paklausīt paša gēnus. – Spēlēju universitātes basketbola komandā.

– Vismaz tu izmanto savas priekšrocības, – viņa piezīmēja.

– Varbūt noskatīšos kādu no jūsu spēlēm. Parasti sports mani neinteresē, un uz universitātes pilsētiņu es nāku tikai tad, kad man ir nodarbības. – Viņa uz mirkli apklusā un tad nobēra pavisam ātri, it kā justos neērti. – Es dzīvoju pie vecākiem, lai taupītu naudu.

Džūlija lūdza, lai Viljams ieraksta viņas telefona numuru savā vēstures pierakstu kladē, un, pirms abi šķīrās, viņš bija piekritis

piezvanīt viņai nākamajā vakarā. Zināmā mērā nebija pat svarīgi, vai viņš ir vai nav iemīlējies. Stāvēdama pagalma vidū, jaunā sievietē, šķiet, bija nolēmusi, ka viņiem jādraudzējas. Vēlāk viņa atzinās Viljamam, ka vērojusi viņu nedēļām ilgi, viņai patīcis, ka viņš ir tik nopietns un uzmanīgs.

– Nevis aušīgs kā citi puīši, – viņa piebilda.

Pat pēc iepazīšanās ar Džūliju basketbols joprojām prasīja lielāko daļu Viljama laika un domu. Savas vidusskolas izlasē viņš bija labākais, bet Ziemeļrietumu Universitātē ar šausmām saprata, ka ir viens no vājākajiem spēlētājiem. Šajā komandā nepietika ar garu augumu, lai izceltos, un pārējie jaunie vīrieši bija spēcīgāki par viņu. Lielākā daļa bija gadiem ilgi nodarbojušies ar svaru cilāšanu, un Viljams krita panikā, atklādams, ka nav zinājis, ka būtu bijis jādara tas pats. Treniņos citi bez sevišķām pūlēm pagrūda viņu malā, nogāza zemē. Viņš sāka apmeklēt svaru zāli pirms treniņiem un ilgi palika basketbola laukumā, lai trenētos mest bumbu grozā no dažādām pozīcijām. Viņš visu laiku bija izsalcis, žaketes kabatā vienmēr bija kāda papildu sviestmaize. Viljams apzinājās, ka komandā viņa uzdevums būs kļūt par “līmētāju”. Viņš prata pietiekami prasmīgi piespēlēt, izdarīt metienus un darboties aizsardzībā, lai būtu noderīgs komandai, kaut arī nebija talantīgs sportists. Viņa vērtīgākā īpašība bija spēja nekad neklūdoties spēles laikā. Reiz viņš dzirdēja, kā viņu raksturo viens no treneriem, nezinādams, ka Viljams dzird, ko viņš saka: “Augsts basketbola intelekta koeficients, bet nekam nederīgs lēciens.”

Viens no priekšnoteikumiem, lai saņemtu stipendiju, paredzēja darbu universitātes pilsētiņā, un no visiem variantiem Viljams izvēlējās iespēju strādāt ēkā, kurā atradās sporta zāles, jo tā bija vieglāk pārslēgties uz basketbolu. Noteiktajā laikā viņš ieradās veļas mazgātavā milzīgās ēkas puspagrabā, kur viņu sagaidīja kalsna, briļļaina sieviete ar augsti uzskātu afro stila frizūru. Viņa papurināja galvu un teica:

– Tu esi kļūdījies. Kurš tev lika nākt šurp? Baltie netiek nozīmēti darbā veļas mazgātavā. Tev jāiet uz bibliotēku vai studentu atpūtas centru. Ej vien, ej.

Viljams ielūkojās garās, šaurās telpas dziļumā. Pie vienas sienas rindā stāvēja trīsdesmit veļas mazgājamās mašīnas, pie otras – trīsdesmit žāvētāji. Ciktāl varēja redzēt, neviens cits darbinieks šajā telpā patiešām nebija baltais.

– Kāda tam nozīme? – Viljams iebilda. – Es gribu šeit strādāt. Lūdzu.

Sieviete vēlreiz papurināja galvu, un brilles uz deguna sašūpojās, bet, vēl pirms viņa paguva pavērt muti, kāda plauksta paplišķināja Viljamam pa muguru, un dobja balss uzrunāja viņu vārdā. Viljams pagriezās un ieraudzīja citu pirmkursnieku, kas arī spēlēja basketbolu universitātes komandā, prasmīgu spēka uzbrucēju, vārdā Kents. Kenta iemaņas basketbolā bija gandrīz tieši pretējas viņējām: viņš bija izcils sportists, kas prata teatrāli iemest bumbu grozā no augšas, agresīvi cīnījās par atlēkušo bumbu un ātri skrēja teju ik minūti, ko pavadīja laukumā, taču slikti izprata spēli, bieži zaudēja bumbu pretiniekam un nekad nezināja, kur ir viņa vieta aizsardzībā. Treneris šausmās saķēra galvu, redzot, kā Kents joņo pa laukumu, jo, visticamāk, saprata, cik ļoti jaunā vīrieša fiziskais potenciāls un ātrās kājas nesaskan ar straujo, ekscentrisko spēles stilu.

– Hei, brāl, – Kents uzrunāja Viljamu. – Tu arī te strādā? Ja vēlaties, varu viņam parādīt, kas un kā, kundze. – Kents veltīja stingrajai dāmai platu, šarmantu smaidu.

Viņa atkusa un piekāpās:

– Nu labi, lai būtu. Ņem viņu savā paspārnē, un es izlikšos, ka viņa šeit nemaz nav.

Kopš tā brīža Viljams un Kents pacentās iekārtoties tā, lai allaž strādātu vienā maiņā, plecu pie pleca. Viņi izmazgāja simtiem dvieļu un formas tērpu visām universitātes komandām. Amerikāņu futbola komandas formas tērpus bija visgrūtāk mazgāt, jo tie nelabi

oda un bija izraibināti ar tumšiem zāles traipiem, kurus varēja dabūt ārā, tikai ierīvējot audumā speciālu balinātāju. Viljams un Kents izstrādāja savu ritmu, kas aptvēra visus mazgāšanas procesa posmus, pievērsdami īpašu uzmanību precīzai laika koordinācijai un produktīvai, tāpēc darbs šķita gluži kā basketbola treniņa turpinājums. Viņi izmantoja šo laiku, lai analizētu spēles un gudrotu veidus, kā uzlabot komandas sniegumu.

Kādu pēcpusdienu, kad abiem vajadzēja salocīt milzum daudz dvieļus, Viljams skaidroja:

– Tagad klausies: vispirms ir aizsarga piespēle aizsargam, uzbrucējs iziet no gala līnijas bloka, un viens no aizsargiem nostājas bloķēšanas pozīcijā pret gala līniju, lai palīdzētu “lielajam”. – Viljams uz mirkli aplūda, lai pārliecinātos, vai Kents seko viņa domu gaitai. – Ja piespēli saņem “lielais”, tad “mazais” atkāpjas uz stūri, un otrs uzbrucējs iziet no bloka, bet otrs aizsargs bloķē vājāko pusi.

– Bloķē bloķētāju.

– Tieši tā, un, ja “lielais” piespēlē uzbrucējam, tad visu piecu spēlētāju uzbrūkošā taktika atkārtojas.

– Pārāk prognozējami! Treneris grib, lai mēs atkārtojam vienu un to pašu atkal un atkal...

– Bet, ja mēs visu darām pareizi, tad aizsargiem nav daudz iespēju mūs apturēt, pat ja viņi zina, kas gaidāms, īpaši, ja mēs...

– Puiši, – ieminējās students pie blakus žāvētāja, – vai jūs zināt, ka runājat kaut ko pilnīgi nesaprotamu? Es skatos basketbolu, bet man nav ne jausmas, ko jūs tur apspriežat.

Kents un Viljams veltīja viņam platu smaidu. Maiņas beigās abi uzkāpa augšā uz sporta zāli, kur bija par pusgrādu vēsāks, un trenējās metienos.

Kents bija no Detroitas, skaļi pauda savu viedokli par katru NBA spēlētāju un komandu un nereti nepabeidza teikumu, sākdam smieties par kādu no stulbajiem jokiem, kas lidinājās pa ģērbtuvu gluži kā papīra lidmašīniņas. Treniņa laikā treneris ne reizi vien uzkliedza Kentam, lai izbeidz mērķaķoties, Kents atvainojās

par tieksmi izrādīties, bet nespēja atturēties no kārdinājuma jau pēc piecām minūtēm atkārtot to pašu.

– Pamatiemaņas! – treneris pārkonidimdošā balsī auroja vēl un vēlreiz.

Kents apgalvoja, ka esot rados ar Maģisko Džonsonu, kas bija Mičiganas Universitātes pēdējā kursa students un saskaņā ar vispārējo uzskatu nākamajā NBA draftā noteikti tiks izvēlēts ar pirmo kārtas numuru. Kentam bija tik viegli iegūt draugus – visiem viņš patika –, ka Viljams lāgā nevarēja saprast, kāpēc Kents vēlas pavadīt laiku kopā ar viņu. Viljams redzēja tikai to, ka Kentam, šķiet, patīk, ka viņš ir tik kluss, jo tādējādi rodas iespēja uzturēt abu draudzību. Lielākoties runāja Kents, un Viljams tikai ar laiku aptvēra, ka draugs stāsta par sevi, lai piespiestu Viljamu darīt to pašu. Uzzinājās par Kenta vecmāmiņas leikēmiju, kas satrieca visu ģimeni – cik noprotams, viņa bija apgalvojusi, ka dzīvos mūžīgi, un visi viņai ticēja, jo tik spēcīgai personībai nevarēja neticēt, – Viljams pastāstīja Kentam, ka līdz šim tikai reizi ir apmainījies vēstulēm ar vecākiem un Ziemassvētku brīvdienas gatavojās pavadīt universitātes pilsētīnā.

Pēc nebeidzami gara vakara treniņa, kad abi lēnām gāja pār četrstūrains pagalmu, juzdami, kā muskuļi krampjaini saraujas aiz noguruma, Kents teica:

– Reizēm man sev jāatgādina, ka nav ko ņemt galvā, ja treneris atstāj mani uz rezervistu soliņa vai izlamā, nespēdams pienācīgi novērtēt, cik skaisti es spēlēju. Es došos uz medicīnas koledžu. Viņš nevar nobloķēt manu nākotni.

Viljams bija pārsteigts.

– Vai tu būsi ārsts?

– Simt punktu. Vēl nezinu, kā samaksāšu par mācībām, bet gan jau kaut ko izdomāšu. Un ko tu darīsi, kad būsi pabeidzis koledžu?

Viljams sajuta, ka rokas ir nosalušas. Bija novembra sākums, un, dziļāk ievilkot elpu, gaiss, kas ieplūda plaušās, šķita ledains. Par dzīvi pēc koledžas beigšanas viņš nedomāja; un pats apzinājās, ka izvairās skatīties nākotnē. Gribējās teikt “basketbols”, tomēr

Viljams zināja, ka nav tik labs spēlētājs, lai izvēlētos sportista karjeru. Kenta jautājums apliecināja, ka, arī pēc viņa domām, draugs nav pietiekami izcils.

– Nezinu, – Viljams teica.

– Nu tad sāksim par to domāt, – Kents paziņoja. – Tev ir dažādi talanti. Laika mums pietiek.

Man ir dažādi talanti? – Viljams domāja. To viņš nebija zinājis, ja neņem vērā talantu spēlēt basketbolu.

Decembra sākumā Džūlija atnāca noskatīties piektdienas vakara spēli, un, kad Viljams pamanīja viņu skatītāja vidū, skatiens uz mirkli aizmiglojās, un viņš piespēlēja bumbu pretinieka komandas spēlētājam.

– Ei! – Kents ieaurojās, skriedams garām Viljamam. – Pie velna, ko tu dari?!

Spēlējot aizsardzībā, Viljams divreiz atguva bumbu, un spēles gaita mainījās par labu “Meža kaķiem”. Uzbrucēja lomā, stāvēdams soda metienu zonas tālākajā punktā, viņš piespēlēja bumbu ar atsienu pret zemi kādam tobrīd brīvam spēlētājam. Tieši pirms puslaika beigām Kents uzvaroši iekliedzās:

– Nu man viss skaidrs! Spēli skatās tava meitene! Kur viņa ir?

Pēc spēles – “Meža kaķi” uzvarēja, un Viljams bija nospēlējis savas labākās minūtes kopš sezonas sākuma – viņš uzkāpa tribīnēs, lai uzmeklētu Džūliju, taču, tikai piegājis tuvāk, ieraudzīja, ka viņa atnākusi uz spēli kopā ar trim citām meitenēm, aprīņojami līdzīgām viņai pašai. Visām bija tādas pašas nepaklausīgas cirtas, kas sniedzās līdz pleciem.

– Tās ir manas māsas, – Džūlija paskaidroja. – Atvedu, lai novērtē tavu spēli. Tā taču basketbolisti saka, vai ne?

Viljams pamāja un, uztvēris visu četru meiteņu vērtējošos skatienus, piepeši skaudri apzinājās, cik īsi ir viņa basketbola šorti un cik plāns viņa trikotāžas kreklis bez piedurknēm.

– Mums patika, – paziņoja viena no jaunākajām meitenēm. – Kaut arī likās, ka spēle izsūc pēdējos spēkus. Šķiet, nekad mūžā

neesmu svīdusi tik briesmīgi kā jūs tur, laukumā. Mani sauc Sesīlija, un tā ir mana dvīņumāsa Emilīna. Mums ir četrpadsmit gadi.

Emilīna un Sesīlija draudzīgi uzsmaidīja Viljamam, un viņš atbildēja ar smaidu. Džūlija un māsa, kas sēdēja viņai pie otriem sāniem, pētīja viņu gluži kā juvelieri, kas pūlas noteikt dārgakmens vērtību. Viljams nebūtu juties sevišķi pārsteigts, ja viena no viņām būtu izvilkusi no somiņas pulksteņmeistara lupu un pielikusi pie acs.

– Tu izskatījies tik spēcīgs un apņēmīgs... tur, laukumā, – Džūlija bilda.

Viljams nosarka, arī Džūlijas vaigi mazliet piesārta. Viņš redzēja, ka šī skaistā meitene viņu iekāro, un nespēja noticēt savai veiksmei. Agrāk neviena sieviete nebija izrādījusi par viņu tik lielu interesi. Viņš ilgojās, kaut varētu apskaut Džūliju viņas māsu acu priekšā, visu klātesošo acu priekšā, taču tāda pārdrošība nebija Viljama dabā. Viņš burtiski mirka sviedros, bet tad atkal ierunājās Džūlija.

– Tā ir mana māsa Silvija, – viņa teica. – Es esmu vecāka par viņu, bet mūs šķir tikai desmit mēneši.

– Priecājos iepazīties, – sacīja Silvija. Viņas mati bija par toni tumšāki nekā Džūlijai, un viņa bija kalsnāka, ne tik izteikti sievišķīgām formām. Silvija turpināja pētīt Viljamu, kamēr Džūlija dižojās kā pāvs, kas visā krāšņumā izpletis savu skaisto asti. Joprojām stāvēdams tajā pašā vietā, Viljams pamanīja, ka atsprāgst vaļā podziņa Džūlijas blūzē, kas bija cieši nostiepta pār kuplajām krūtīm. Uz mirkli pavidēja sārts krūšturis, taču tad viņa aptvēra, kas noticis, un sakārtoja apģērbu.

– Cik brāļu un māsu tev ir? – jautāja Emilīna vai Sesīlija. Viņas nebija identiskas dvīnes, taču, pēc Viljama domām, izskatījās ļoti līdzīgas. Tā pati olīvkrāsas āda, tie paši gaišbrūnie mati.

– Brāļi un māsas? Man nav neviena, – viņš atbildēja, kaut gan, protams, atcerējās mazo, rudmataino meitenīti ierāmētajā fotogrāfijā vecāku mājas dzīvojamā istabā.

Džūlija jau zināja, ka Viljams ir vienīgais bērns ģimenē, – tāda bija atbilde uz vienu no pirmajiem jautājumiem, kuru viņa uzdeva, kad abi pirmo reizi runāja pa telefonu, – bet pārējās trīs māsas izskatījās komiski satriektas.

– Tas ir šausmīgi, – izdvesa Emilīna vai Sesīlija.

– Vajadzētu ielūgt viņu vakariņās mūsmājās, – ierosināja Silvija, un pārējās meitenes piekritoši pamāja. – Viņš izskatās tik vientuļš.

Un tā četrus mēnešus pēc iestāšanās universitātē Viljams, pašam par pārsteigumu, bija ticis pie savas pirmās draudzenes un jaunas ģimenes piedevām.